

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

Басейнова дирекция „Дунавски район”

**Доклад за изпълнение Програмата за мониторинг на повърхностни води,
предназначени за питейно-битово водоснабдяване и категоризация на речните
водохващания и язовири за 2019 година**

Годишният доклад за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) в Дунавски район за басейново управление (ДРБУ), е изготвен на основание чл. 16, ал. 2 от *Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване* (Наредба № 12/18.06.2002 г.). Целта на доклада е да се определи състоянието и да се категоризират пресните повърхностни води в ДРБУ.

I. Категоризация на повърхностните води в Дунавски район, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за 2019 г.

Категоризацията на повърхностните води предназначени за пиене се извършва по изискванията на Наредба № 12/18.06.2002 г. Съгласно чл. 3, ал. 1 и ал. 2 и Приложение № 1 от същата наредба, водите се категоризират в три категории А1, А2 и А3, отговарящи на различно качество повърхностни води, съобразно физически, химически и микробиологични показатели.

В зависимост от това в коя категория са оценени водите и съгласно Приложение № 2 от Наредба № 12/18.06.2002 г., към пресните повърхностни водите се прилагат съответните допълнителни стандартни методи за обработка с цел последващото им използване за ПБВ.

На територията на ДРБУ се извършва мониторинг и оценка на 112 речни водохващания (РВ) и 8 язовира, водите на които се използват за ПБВ. Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР) в своята компетентност съгласно: чл.155, ал. 1, т. 8 от Закона за водите (ЗВ); чл. 107, ал. 2, т.2 от Наредба 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите и Наредба 12/18.06.2002 г., извърши категоризация за 2018 г. на водите предназначени за ПБВ въз основа на:

◆ Резултати по физикохимични показатели, предоставени с протоколи от Регионалните лаборатории към ИАОС съгласно Програма за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ, утвърдена със Заповед № РД-230/28.03.2019 г. на Министъра на околната среда и водите (контролен мониторинг).

◆ Данни по микробиологични показатели (МБП), предоставени от съответните Регионални здравни инспекции (РЗИ).

◆ Резултати по физикохимични и микробиологични показатели от проведения собствен мониторинг от ВиК операторите.

За 2019 г на територията на БДДР е направена оценка на 133 пункта за мониторинг на води в РВ и язовири , като пунктовете се отнасят за 120 водоизточника предназначени за ПБВ. Направена е категоризация по физикохимични показатели, категоризация по МБП и обобщена категоризация за водоизточниците. За язовири пунктовете за мониторинг са повече от един – за повърхностна и дълбочинна/и проба/и. В тези случаи е направена категоризация на всеки пункт и обобщена категоризация за водоизточника.

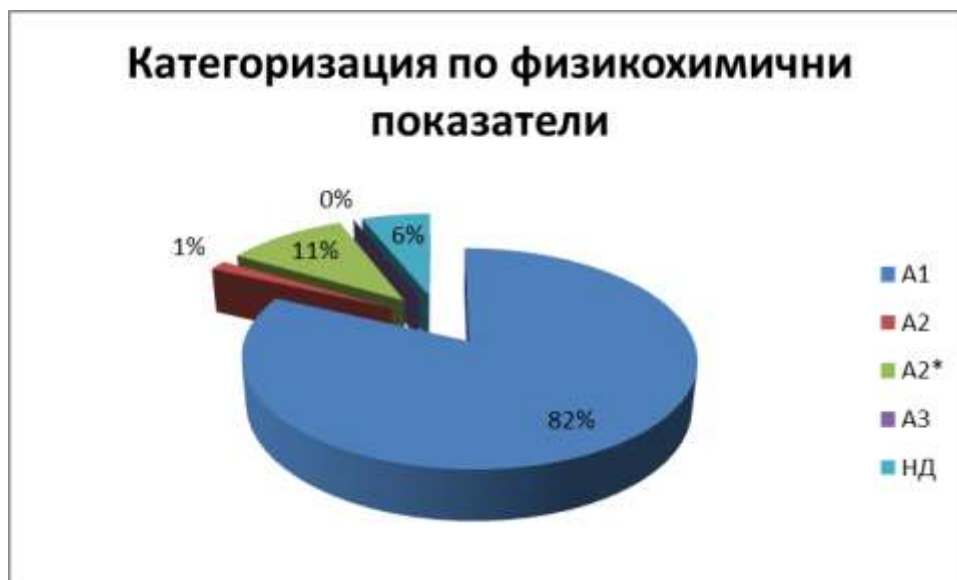
1.1 Категоризация по физикохимични показатели

При категоризацията по физикохимични показатели (ФХП), в зависимост от наличието на резултати от мониторинг, освен посочените в Наредба № 12/18.06.2002 г. категории А1, А2 и А3, се прилага и допълнителна категория А2* (междинна между А1 и А2). Категорията по ФХП се определя като А2*, когато няма отклонение от препоръчителните и/или задължителните стойности на ФХП за категория А1, но данните от мониторинг са минимален брой.

За 2019 г. категоризацията по физикохимични показатели (ФХП) е следната (фиг. 1):

- в категория А1 са оценени 109 водоизточника;
- в категория А2 – 2 водоизточник. За този водоизточник стойностите от анализите на ФХП отговарят на категория А2.
- в категория А2* - общо 14 водоизточника;
- няма водоизточници определени в категория А3 по физикохимични показатели за 2019 г.

За 8 водоизточника не са получени данни от мониторинг на ФХП и същите не са категоризирани по ФХП.

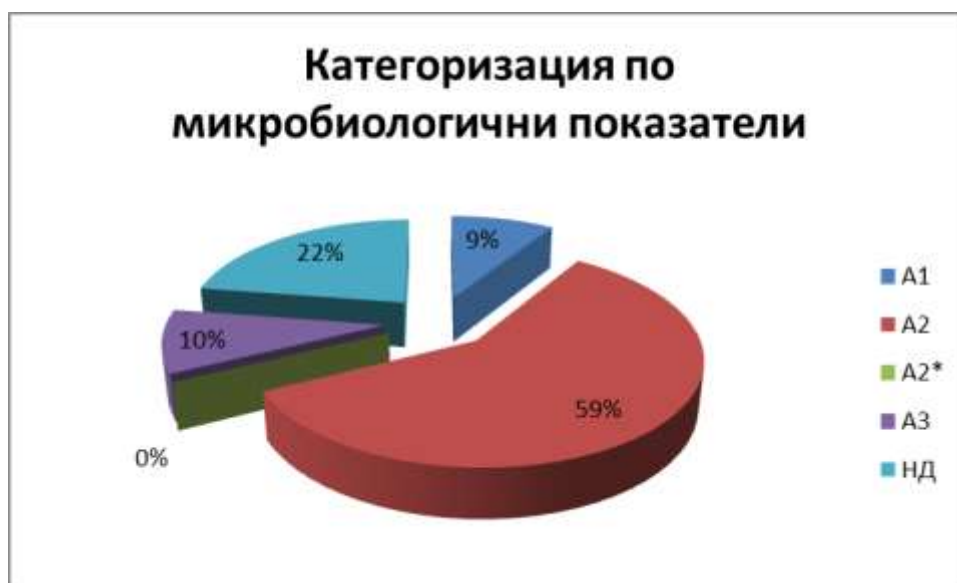
Фиг. 1 Категоризация по ФХП за 2019 г. в проценти от общия брой

1.2 Категоризация по микробиологични показатели

За 2019 г. категоризацията по микробиологични показатели (МБП) е следната (фиг. 2):

- в категория А1 са оценени 12 водоизточника;
- в категория А2 – 78 водоизточника;
- в категория А3 – 13 водоизточника;
- За 30 водоизточника не са получени данни от мониторинг.

В категория А3 по МБП са оценени пунктове, в които са установени МБП с отклонение от нормите за А2. Тази оценка е с ниска степен на достоверност поради факта, че периода на анализ не съвпада с периода, планиран в Програмата за Контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ за 2019 г. и вероятността резултатите да са повлияни от климатичните условия е голяма.

Фиг. 2 Категоризация по МБП за 2019 г. в проценти от общия брой

1.3 Радиологични показатели

В изпълнение на изискванията на чл.3, ал. 2 от Наредба 12/18.06.2002 г. за част от пунктовете в Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води предназначени за ПБВ за 2019г. беше планиран радиологичен мониторинг, включващ анализ на радиологични показатели - съдържание на естествен уран, обща α - и обща β -активност. Резултатите от анализите показват, че по радиологични показатели повърхностните води за ПБВ отговарят на изискванията на Наредба 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

1.4 Обобщена категоризация на водоизточниците

Обобщената категоризация на водоизточниците се определя в зависимост от по – лошата от двете категории – ФХП или МБП.

При обобщената категоризация освен посочените в Наредба № 12/18.06.2002 г. категории А1, А2 и А3, се прилага и допълнителна категория А2**. Категорията се определя като А2**,

когато пунктове са с ниска степен на достоверност на оценката, поради една от следните причини:

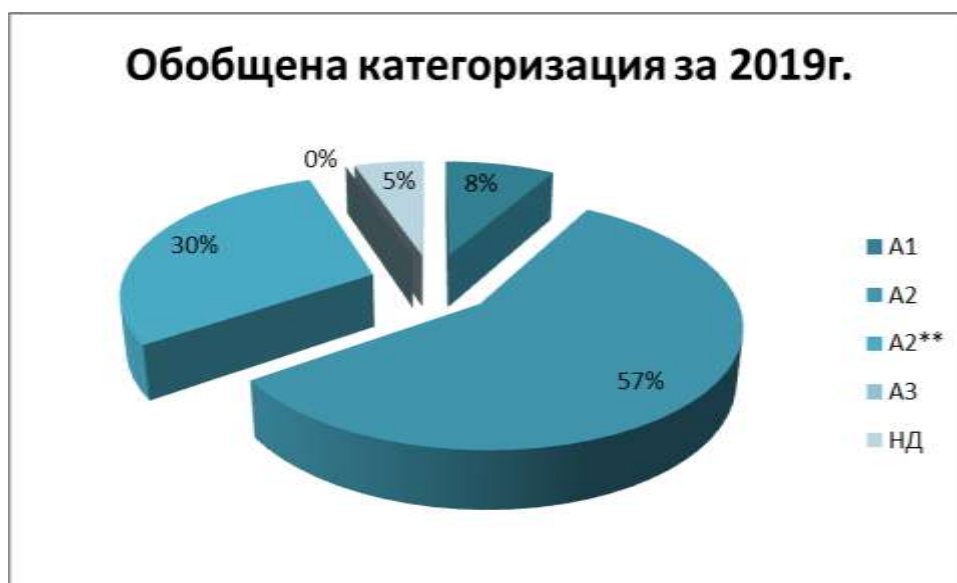
- Оценката по ФХП е А2* и липсват данни от МБП или наличните данни по МБП отговарят на оценка за категория А1, А2 или А3;
- Оценката по ФХП е А1, но липсват данни по МБП или оценката по МБП отговаря на категория А3;
- Оценката по МБП отговаря на изискванията за категория А2 или А3, но липсват анализи от ФХП.

За пунктовете, оценени по МБП в категория А3, крайната оценка на водоизточника е А2** поради ограничени резултати от ФХП и ниско ниво на достоверност на оценката по МБП, описани по-горе.

Обобщената категоризация за 2019 г. е както следва:

- в категория А1 са оценени 11 водоизточника;
- в категория А2 - 76 водоизточника;
- в категория А2** са оценени 49 водоизточника.
- за 7 мониторингови пункта не са предоставени данни от анализ на физикохимични и микробиологични показатели, по програма за собствен мониторинг и за тях не е определена категория.

На територията на ДРБУ няма пунктове, оценени в категория А3 за 2019 г.

Фиг. 3 Обобщена категоризация на повърхностни води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ за 2019 г. в проценти от общия брой

1.5. Сравнителен анализ на резултатите от категоризацията за 2019г. спрямо 2018г.

За 2019 г. общият брой категоризирани водоизточници е 120 и броят им се запазва същият от 2018 г. През 2019 г. с категория А1 са оценени 11 водоизточника, от които 2 са запазили категорията си от 2018 г., а 9 са повишили категорията си от А2 на А1;

С категория А2 са оценени 76 водоизточника и в А2** са оценени 39 водоизточника, 115 от категория А2 и А2** запазват категорията си от 2018 г., 9 са повишили категорията си от А2 на А1, а 10 са понижили категорията си от А1 (2018 г.) на А2 (през 2019 г.).

На фигури 4 и 5 са представени категоризираните водоизточници за 2019 и 2018г. От тях е видно, че броят на водоизточниците оценени с категория А1 се е понижил през 2019г., този на категории А2 и А2** се запазва същият. Броят на водоизточниците, за които не са налични резултати от мониторинг се запазва минимален.

Фиг.4 Категоризация 2019 г.

Фиг.5 Категоризация 2018г.

Причините, които най-често водят до понижаване на категорията на повърхностните води предназначени за ПБВ са:

- ◆ Неспазена/намалена честота спрямо планираната, за изпълнение на физикохимичният мониторинг;
- ◆ Непълно изпълнение на планирания мониторинг за МБП;
- ◆ Отклонение от нормите за категория А1 на МБП – колиформи и фекални колиформи. Трябва да се отбележи, че отклоненията по тези показатели най – често имат сезонен характер и са пряко свързани с метеорологичните условия (интензивни валежи, засушавания и др.).

Съгласно горепосочените подходи за оценка, по първите два от тях, водите са категоризирани в по-ниска категория (А2) поради непълен мониторинг.

1.6 Зони за защита на водите

Речните водохващания с прилежащата им водосборна област и язовири, предназначени за ПБВ са определени като зони за защита на повърхностните води (ЗЗВ), съгл. чл. 119а, ал. 1,

т. 1 от ЗВ. Съгласно утвърдения национален подход оценката на състоянието на ЗЗВ, предназначени за ПБВ се извършва по изискванията на Наредба № 12/18.06.2002 г.

Предвид представеният по-горе анализ и критериите съгласно подхода за оценка, заключението е, че към 2019 г. всички ЗЗВ на повърхностни води, предназначени за ПБВ са в добро състояние.

II. Контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ за 2020 г. съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Във връзка с изпълнение на чл.155, ал. 1, т. 8 от Закон за водите, чл. 107, ал. 2, т. 2 от Наредба 1 от 11 април 2011г. за мониторинг на водите и Наредба 12/18.06.2002 г., БДДР всяка година актуализира Програмите за контролен и собствен мониторинг.

Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води, предназначени за ПБВ за 2020 г. е изготвена въз основа на направената категоризация за 2019 г. и съгласно изискванията на Приложение 3, към чл.7, ал.1 от към Наредба 12/18.06.2002 г.

С цел да се осигурява постоянна и системна информация за състоянието и качеството на повърхностните води за ПБВ, БДДР ежегодно изготвя Програми за собствен мониторинг на В и К операторите, съобразени с изискванията на Наредба 12/18.06.2002 г. За 2020 г. са

изготвени 10 програми за собствен мониторинг на В и К оператора, на 1 община и 1 за Напоителни системи - Долен Дунав.

Във всички пунктове от Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води предназначени за ПБВ за 2020 г., са планирани за пробовземане и анализ ФХП и МБП. В изпълнение на изискванията на чл.3, ал. 2 от Наредба 12/18.06.2002 г. за част от мониторинговите пунктове е планиран анализ на радиологични показатели - съдържание на естествен уран, обща α - и обща β -активност, с честота на пробонабиране 1 път годишно.